

EĞİTİM YÖNETİMİNDE LİDERLİK VE OKUL GELİŞTİRME

Editör

Prof. Dr. Necmi GÖKYER

EĞİTİM YÖNETİMİNDE LİDERLİK VE OKUL GELİŞTİRME

Editör

Prof. Dr. Necmi GÖKYER

Yazarlar

Ayşegül AYYILDIZ ASİL - Başak COŞKUN - Büşra BOZANOĞLU - Ceyda AKILLI
Elif DAŞCI SÖNMEZ - Gülenaz SELÇUK - Hande ÇELİK - İlkey OKAY - İnan AY
Kübra YENEL - Necmi GÖKYER - Nuray KISA - Serkan BAKCAK - Tuğba ALAGÖZ
Veysel OKÇU

E-ISBN: 978-625-382-476-1

DOI: 10.54637/vizetek.9786253824761

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap, elektronik (e-kitap) formatlarında yayımlanmaktadır.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Tasarımcısı / Koordinatörü: Büşra ÇOLAKOĞLU

Kapak Tasarımı: Samet TORUN

Dizgi & Mizanpaj: Ahmet TUNÇDEMİR

Baskı: Ankara | Ekim, 2026

Materyal Türü: Elektronik Kitap (Çevrim içi / Web tabanlı)

Elektronik Yayın Formatı: PDF

Elektronik Yayın Tipi: Adobe Ebook Reader



Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetekiayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

ÖN SÖZ

Eğitim Yönetiminde Liderlik ve Okul Geliştirme adlı çalışma; literatüre, akademisyenlere, Bakanlık ve okul yöneticilerine, öğretmenlere, öğretmen adaylarına faydalı olm ası amacıyla hazırlanmıştır. Günümüz toplumlarının her kesiminde uzmanlaşmış yöneticilere olan gereksinim artmaktadır. Karmaşık bir hal alan ve sürekli değişen toplum, baş döndüren teknolojik gelişmeler, yeni ekonomik beklentiler karşısında örgütler rasyonel (örgütte arzu edilen amaçların en az kayıpla gerçekleştirilmesi) çalışmak zorundadırlar. Yönetimsel eylemlerde şans ya da olasılık faktörünün, rastlantının, iyi niyetin ya da sağduyunun doğru sonuç verme olasılığı giderek azalmış ve deneme-yanılma yoluyla sorunları çözme anlayışı yerini tamamıyla uzmanlaşmaya bırakmıştır. Eğitim yönetimi ve onun sınırlı bir alanda uygulaması olan okul yönetiminin temel amacı, ilgili eğitim örgütünü eğitim politikaları ve örgütün amaçları doğrultusunda yaşatmak, etkili bir şekilde yönetmektir.

Lider, en genel anlamıyla bir grubun yön, anlam ve eylem oluşturma sürecinde etkisi bulunan kişidir. Lider ancak başkalarıyla ilişkisi içinde anlam kazanır. Liderlik ise, yön oluşturma, anlamlandırma, insanları ortak amaçlar çevresinde bir araya getirme ve gönüllü katkıyı güçlendirme yönüyle öne çıkmaktadır. Eğitim örgütleri insan yetiştirme ve gelişimini konu edinmeleri, amaçlarının çok boyutlu olması ve sonuçlarının uzun zamanda ortaya çıkması bakımından birçok örgütten ayrılmaktadır. Eğitim örgütlerinde liderlik, insan gelişimi, mesleki uzmanlık, çoklu amaçlar, paydaş çeşitliliği ve kamu sorumluluğu nedeniyle özgün bir nitelik taşımaktadır. Okul yöneticileri yönetsel, pedagojik, ilişkisel ve etik sorumlulukları birlikte yürütmektedir. Okul yöneticilerinin okulun amaçlarını ve personelin istek, ihtiyaç ve beklentilerini dengeli bir şekilde gerçekleştirebilmeleri de çeşitli liderlik davranışlarına sahip olmalarına ve uygulamaya yansıtılabilmelerine bağlı olduğu düşünülmektedir.

Okullar; toplumsal beklentilerin, öğrenci gereksinimlerinin, teknolojik dönüşümlerin ve eğitim politikalarının sürekli değiştiği açık sistemlerdir. Bu nedenle okul geliştirme, belirli bir sorunun kısa süreli olarak giderilmesinden çok, okulun öğrenme ve değişme kapasitesinin güçlendirilmesini amaçlayan planlı ve süreklilik gösteren bir çaba gerektirmektedir. Literatürde okul geliştirme, öğrencilerin öğrenme yaşantılarını ve sonuçlarını iyileştirmek

amacıyla okulun değişimi yönetme kapasitesini artıran sistematik bir yaklaşım olarak ele alınmaktadır.

Bu çalışmada eğitim yönetimi, liderlik ve okul geliştirme temalı üç temel konu üzerinde odaklanmaktadır. Bu kapsamda; eğitim yönetimine giriş, lider ve liderlik, liderlik kuramları, eğitim yönetiminde dönüşümcü ve transaksiyonel liderlik, eğitim yönetiminde vizyoner liderlik ve değişimin yönetimi, eğitim yönetiminde öğretimsel liderlik ve ğretmen liderliği, eğitim yönetiminde proaktif liderlik ve prososyal liderlik, eğitim yönetiminde karizmatik liderlik ve paternalist liderlik, örgütsel değişim, örgüt geliştirme okul geliştirmenin kuramsal erevesi, okul geliştirme süreci, etkili okul ve okul gelişmeyi etkileyen faktörler ve etkili okul ve okul gelişmeyi etkileyen faktörler başlıkları adı altında bölümlere yer verilmiştir.

Çalışmada yer verilen bölümlere ait bütün sorumluluklar yazarlara aittir. Okuyuculardan gelebilecek geri bildirimler doğrultusunda düzeltmeler kuşkusuz yapılacaktır. Bu süreçte kitabın yazılmasında emeği geçen bütün yazarlarımıza samimi teşekkürlerimi sunuyorum.

Editör

Prof. Dr. Necmi GÖKYER

Ankara/2026

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

Eğitim Yönetimine Giriş	1
	Necmi GÖKYER

2. BÖLÜM

Lider ve Liderlik	20
	Elif DAŞCI SÖNMEZ

3. BÖLÜM

Liderlik Kuramları	46
	İlkay OKAY

4. BÖLÜM

Eğitim Yönetiminde Dönüşümcü ve Transaksiyonel Liderlik.....	72
	Gülenaz SELÇUK

5. BÖLÜM

Eğitim Yönetiminde Vizyoner Liderlik ve Değişimin Yönetimi	98
	Nuray KISA
	Hande ÇELİK

6. BÖLÜM

Eğitim Yönetiminde Öğretimsel Liderlik ve Öğretmen Liderliği	119
	Ceyda AKILLI
	Büşra BOZANOĞLU

7. BÖLÜM

Eğitim Yönetiminde Proaktif ve Prososyal Liderlik	149
	Tuğba ALAGÖZ

8. BÖLÜM

Eğitim Yönetiminde Karizmatik Liderlik ve Babacan (Paternalist) Liderlik.....	177
	Veysel OKÇU
	İnan AY

9. BÖLÜM

Örgütsel Değişim	212
	İlkay OKAY

10. BÖLÜM

Örgüt Geliştirme.....	238
	Serkan BAKCAK

11. BÖLÜM

Okul Geliştirmenin Kuramsal Çerçevesi	262
	Kübra YENEL

12. BÖLÜM

Okul Geliştirme Süreci.....	280
	Serkan BAKCAK

13. BÖLÜM

Etkili Okul Hareketi: Gelişim, Sorunlar ve Güncel Yönü.....	303
	Başak COŞKUN

14. BÖLÜM

Türkiye’de Okul Geliştirme Uygulamalarının Tarihçesi ve Okul Yöneticilerinin Rolü.....	330
	Ayşegül AYYILDIZ ASİL